



Hägerstens Hembygdsförening

Det vi bygger idag är framtidens hembygd. Vi värnar om Hägerstens kulturmiljö och unika kvaliteter som en grund för ett gott liv och en hållbar stadsutveckling med ett särskilt fokus på barns uppväxtmiljö.

2025-12-08

Till stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

Synpunkter på förslag till detaljplan för Stapelbädden 8 m.fl. i stadsdelen Gröndal, Dnr 2023-15500

Planförslaget innebär att Ekensberg förtätas med ca 100 hyreslägenheter i byggnader om 4-9 våningar i tre delområden A-B-C. Husen lokaliseras till parkstråk, parkeringsplatser och redan bebyggd yta. Den befintliga bebyggelsen är från 40-tal till 80-tal. Den äldsta bebyggelsen är grönklassad.

Hägerstens hembygdsförening anser att planförslaget har sina förtjänster, det är positivt att redan ianspråktagen mark föreslås bebyggas och ambitionerna att den nya bebyggelsen ska inordnas i befintlig stadsmiljö, men att förslaget måste ses i ett större sammanhang och i delar omarbetas för att värna befintliga kvaliteter:

- bygg inte på naturmark – naturmarken är ett värdefullt grönstråk och utgör en betydande del av stadsdelens kulturhistoriska värde (Stadsmuseet). Aktuellt planförslag medför här en skada som är ojämförligt större än värdet av de lägenheter som faller bort. Läget är inte så akut, när det finns nästan 30 000 bostäder i byggklara planer, att staden inte har råd att värna sina värdefulla stadsmiljöer
- riv inte panncentralen – den låga byggnaden i gatukorsningen öppnar upp mot Ekensberg och panncentralen är en integrerad del av Ekensbergs identitet och historia. En fördjupad analys av dess värden och möjliga utveckling behöver tas fram.
- bygg inte på höjden - de planerade höga husen bryter mot områdets skala och argumentationen om samspel med höga hus i närheten haltar betänkligt. Nya "tidsmarkörer" kan inte heller reduceras till en fråga om höga hus. En fördjupad konsekvensanalys för kulturmiljön saknas. Förslaget måste omarbetas så att husen anpassas i höjd till omgivningen och befintlig bebyggelse och blir positiva tillägg i kulturmiljön.
- ta fram en barnkonsekvensbeskrivning - grönska nära hemmet är viktigt för barn och unga och kan inte "kompenseras", ersättas av en park längre bort. De lekparken som föreslås upprustas som en kompensationsåtgärd, har inte samma lekvärde som naturmark. Barns behov behöver uppmärksammas mer i stadsplaneringen och barnens bästa ska vara en utgångspunkt i planeringen enligt stadens översiktsplan.

Nya byggprojekt ska bidra positivt till omgivande stadsdel och samspela med sin närmiljö

Översiktsplanen anger att *"nya byggprojekt ska förbättra den gemensamma stadsmiljön för medborgare och besökare och bidra positivt till omgivande stadsdel och samspela med sin närmiljö"*. Även stadens planeringsstrategi 2024 slår fast att hänsyn ska tas till det liv och de aktiviteter som redan finns på olika platser. För att uppnå denna ambition och värna platsens kulturhistoria och goda livsmiljö krävs en omarbetning av delar av projektet. Ingen bebyggelse bör ta värdefull naturmark i anspråk, balansen mellan det byggda och det gröna bör inte förändras och planeringen måste ha barnens bästa som en viktig utgångspunkt.

Stadsbyggnadskontoret motiverar ianspråktagandet av parkmarken med att tillgången på parkmark och vattenområden är mycket god i området. Ja, detta är en kvalité att värna och inte bygga bort. Parkmark och parkstruktur är centrala kvaliteter att ta tillvara och vidareutveckla vid förtätningar. Naturmarken och grönskan runt bebyggelsen är en del av stadsdelens kulturhistoriska värde liksom de samspelta bostadshusen från olika tider. Denna kombination av stadsmässighet och naturkontakt som kännetecknar Ekensberg är en kvalité som nu hotas.



Hägerstens Hembygdsförening

Det vi bygger idag är framtidens hembygd. Vi värnar om Hägerstens kulturmiljö och unika kvaliteter som en grund för ett gott liv och en hållbar stadsutveckling med ett särskilt fokus på barns uppväxtmiljö.

Planförslaget måste också bedömas utifrån en samlad bild av planerade utbyggnader i närområdet. Hägersten förtätas mer än många andra stadsdelar i Stockholm. 70 % av planerna för ny bebyggelse i våra stadsdelar berör natur- och parkmark. Bara kring Liljeholmen/Gröndal planeras bostäder för ca 13 000 nya Hägerstensbor men inga nya parker trots att det redan idag råder en stor brist. Barn och unga måste få det utrymme de behöver. En strategisk planering i olika skalor saknas som underlag för att skapa en sammanhållen helhet över tid och en hållbar stadsmiljö. (Stadens Planeringsstrategi 2024)

Bostadsmålet om 140 000 bostäder förutsätter inte att det byggs höghus. Antalet är teoretiskt framräknat utifrån förutsättningarna att förtätningar med enstaka hus eller grupper av hus i befintliga bostadsmiljöer ska ske med samma täthet som i omgivningen. Det råder inte heller någon akut brist på byggbar mark. I september 2024 omfattade den samlade planberedskapen i fastställda planer ca 27 750 bostäder, varav ca 20 750 på stadens mark. Det finns alltså mängder av färdiga planer som kan realiseras som alternativ till att överexploatera denna plats.

Panncentralen har sannolikt ett stort kulturhistoriskt värde som ett tidstypiskt exempel på en teknisk infrastruktur som tillåtit ta plats i det offentliga rummet. Den utgör en ”märkesbyggnad för värmeförsörjning” med en stor omsorg i gestaltningen. Den höga skorstenen minner också om den varvsverksamhet som bedrivits i Ekensberg. Idag har även behovet av återinkopplingsbara panncentraler aktualiserats i beredskapssammanhang. Panncentralens kulturhistoria och möjliga användning bör utredas för att inte riskera att värden går förlorade. Här skulle den mötesplats som planförslaget diskuterar kunna förverkligas.

Vi välkomnar att fler får möjlighet att bosätta sig i vårt område – det finns plats – men det är viktigt att den nya tätheten bidrar positivt till omgivande stadsdel och att allmänna intressen förutom bostadsmålet får genomslag i planeringen.

Hägerstens hembygdsförening

Annica Dominus
ordförande

Karin Schibbye
vice ordförande

Kopia till: Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning, Stockholms stadsmuseum, Mitti, Bättre Stadsdel